

Marko Lučić samostalni je konzultant i član uprave portala Quantum21.net.

Riječ urednika

Marko Lučić

Pojave od kojih najviše zaziremo u organizacijama - fluktuacija, poremećaji i neravnoteža - u stvari su primarni izvori stvaralaštva. - Margaret J. Wheatley

Kroz povijest, nove ideje i novi načini tumačenja svijeta i stvarnosti često su se simultano pojavljivali na različitim prostorima i u različitim disciplinama. Primjeri takvih misterioznih i neobjašnjivih *sinkroniciteta* lako su dostupni. Tako je npr. Darwin svoju teoriju evolucije izložio u gotovo isto vrijeme kada je slične ideje objavio jedan drugi znanstvenik u Maleziji. U 17-om stoljeću Isaac Newton je došao do novih otkrića o ponašanju svjetlosti gotovo u isto vrijeme kada i slikari u Nizozemskoj. Dvije stotine godina kasnije, britanski slikar J.M. Turner prvi je naslikao svjetlost u obliku energije, gotovo istovremeno s objavom nove teorije fizičara J.C. Maxwell o svjetlosti koja nastaje iz električnog i magnetskog polja.

Stručnjaci navedene podudarnosti uključuju u koncepciju *zeitgeist* (njem.) - način promišljanja koji obilježava neku generaciju ili period vremena. Vrijeme u kojem danas živimo nije ništa drugačije, *zeitgeist naše generacije je nova (drevna) svjesnost da svi zajedno sudjelujemo u međupovezanom svijetu.* Sustavno razmišljanje nas uči "vidjeti" sustave, radije negoli izolirane pojedince ili dijelove. Takav način razmišljanja nam je pomogao shvatiti da je svijet u stvari mreža odnosa, da smo svi povezani jedni s drugima te da objašnjenje o tome kako se živući sustavi mijenjaju i evoluiraju moramo potražiti u drugačijem svjetonazoru. Nove znanstvene discipline, svaka na svoj način, ukazuju na ključni značaj *odnosa i konteksta* unutar mreže koji u potpunosti određuju konačno ponašanje.

Novo razmišljanje nam otkriva potpuno drugačiji poslovni svijet u kojem institucije i organizacije u kojima živimo i radimo nisu više "statična materija" već živući organizmi. Teoretičari organizacijskog razvoja i lideri organizacija se danas često koriste novim spoznajama proizašlim iz ekologije, biologije i teorije evolucije. **Sve se više okreću prirodi, s nadom da će im ona ukazati na toliko tražene odgovore - kako učiti, prilagođavati i mijenjati se.**

Kako bi pomogli u širenju nove paradigme organizacijskog razvoja odlučili smo da će tema mjeseca na portalu Quantum21.net u studenom biti "**Organizacija kao živući sustav**". Odabrali smo tekstove dvojice najistaknutijih teoretičara (ali i praktičara) na tom području: **Arie de Geusa**, autora bestselera *The Living Company*, jednog od idejnih začetnika koncepcije "Učeće organizacije", suosnivača *Society for Organizational Learning*, osobe koja je osmislila i u strategijsko

promišljanje uvela metodu "*Scenario planiranja*", te **Margaret Wheatley**, autorice kultne knjige *Leadership and New Science*.

Jednako kao ljudi, organizacije nastoje živjeti "dugim i prosperitetnim životom". No, mnoge od njih u tome ne uspijevaju. Životni vijek organizacija s popisa *Fortune 500* u prosjeku dostiže 40 do 50 godina. Zašto je tako? Odgovor na to kao i mnoga druga intrigantna pitanja potražite u tekstu pod nazivom "*Svaka je institucija živi sustav*" u kojem nam Arie de Geus, kroz razgovor s C. Otto Scharmerom, govori o tome kako je došao do metafore "živućeg organizma", kako se ona razvijala te koja su promišljanja i ljudi utjecali na njega.

U drugom tekstu naslova "*Škole kao živi sustavi*" Margaret Wheatley na sebi svojstven način oslikava surovu istinu institucionalne i organizacijske svakodnevnice u kojoj tradicionalne metode poput kontrole, zapovijedanja, planiranja i analiziranja više ne osiguravaju očekivane rezultate. No, i dalje živimo u iluziji da će nam mehanicističko zapadnjačko obrazovanje pomoći prilikom rješavanja problema u našim organizacijama. I dalje vjerujemo u lidere koji znaju sve odgovore, u linearan odnos uzroka i posljedice, u ideju kako je moguće "popraviti" svaki problem samo ako prepoznamo neispravan dio (ili čovjeka). Riječju, i dalje vjerujemo da su naše organizacije strojevi. Srećom, Margaret Whetley nas uvodi u jedan potpuno drugačiji i prirodniji svijet u kojem pronalazimo odgovore na goruća pitanja i probleme.